

Havet vedtaget, og de almindelige Regler, som denne sidste Lov gav, finde ogsaa deres Anvendelse paa de lolland-falsteriske Indbigninger ligesom paa alle andre. Imidlertid ere, som sagt, Digerne paa Lolland og Falster paabudte af Staten ved den omtalte Lov af 1873, og det har viist sig, at de Forudsætninger, fra hvilke man gik ud i Aarene 1872—73 med Hensyn til Udstrækningen af disse Diger, have været i en væsentlig Grad urigtige, idet det nemlig blev nødvendigt at give disse Diger en betydelig større Længde, hvad der selvfølgelig har medført større Bekostninger end oprindelig forudsat. Det Andragende, der er kommet ind til os, beskæftiger sig alene med Lolland. Seg skal derfor i mine Angivelser ogsaa væsentlig hælde mig dertil. De lollandste Diger have i det Hele en samlet Længde af $9\frac{1}{2}$ Mil, og herved er kun Tale om de Digearbejder, som falde ind under Loven af 23de Mai 1873, og Bekostningen med Hensyn til disse Diger har været ret betydelig, nemlig tilsammen 2,170,500 Kr. Heraf er der imidlertid kommet et Beløb af omtrent 540,000 Kr. til Afdrag, dels ved Tilskud fra Private, dels fra Veivæsenet, og af den Rest, som blev tilbage, nemlig 1,628,200 Kr., er ifølge Loven af 1873 en Fjerdedel bleven udredt af Staten, en Fjerdedel af Amtet og to Fjerdedele af de paagjældende Lodsseiere, hvis Tilskud til Foretagendet saaledes i det Hele er 814,100 Kr. Disse Penge ere bragte tilveie ved et Laan, som er reist i en af de kjøbenhavnsske Banker med en Tilbagebetalingsfrist af 28 Aar, og det er det aarlige Afdrag paa dette Laan tilligemed Omkostningerne ved Vedligeholdelsen af Digerne, som nu reparteres paa de paagjældende Lodsseiere. Det hele Areal, som deltager i den lollandste Digebyrde, udgjør 27,709 Tønder Land, og dette Land er ved Landvæsenkommissionsforretning, saaledes som Loven bestemmer, fordelt i visse Klasser, der efter den større eller mindre Frøhed ved Færen bærer en større eller mindre Del af Digebyrden, saaledes at den Klasse af Eiendomme, som maa antages at have størst Fordel af at være befyttede med Havet ved nye Diger, er ansat til 8 Enheder, den næste Klasse til 6 Enheder, den 3die Klasse til 4 Enheder og de 3 derpaa følgende Klasser til henholdsvis 3, 2 og 1 Enhed. I det Hele bæres Digestatten paa Lolland saaledes af ialt 156,202 Enheder, der falde paa et Areal af 27,709 Tønder Land. Men, som det ligger i Sagens Natur, er det aldeles overveieende Areal henhørende til de Klasser, som svare den højeste Digebyrde, og Forholdet er endogsaa saaledes, at den højeste Digebyrde, altsaa den paa 8 Enheder, paahviler et Areal af over 9,000 Tdr. Land, med tilsammen 73,478 Enheder, hvorimod der i den lettest behyrdede Klasse kun findes ialt 413 Tdr. Land, hver med 1 Enhed. I Gjennemsnit kan man sige, at $\frac{1}{3}$ af hele Areallet falder ind under de 3 første

Klasser, hvor altsaa Byrden er haardest, og kun $\frac{1}{3}$ bliver tilbage til at bære de lette Byrder i de 3 laveste Klasser. Der findes indenfor det indbidede Areal desuden forskellige Strækninger, som endnu ikke betale nogen Andel af Digestatten, nemlig de Arealer, som ere bleve lagte tørre ved Indbigning og enten ikke ere i Drift eller i Nogens Besiddelse, men foreløbig ere reserverede Staten. De udgjøre 13,000 Enheder af Digestat, og dersom disse Arealer kunde blive solgte og altsaa kunde deltage i Digebyrden, vilde man derved komme til en ikke aldeles umærkelig Lettelse for de øvrige Eiendomsbesiddere. Men endnu have Arealerne ikke naaet en saadan Beskaffenhed, at der er nogen Udsigt til at faae dem solgte, blandt andet fordi den fulde Benyttelse af dem vilde medføre Anvendelse af endnu mere betydelige Bekostninger, og navnlig er det antaget, at den fuldstændige Benyttelse af det Areal, som er indbæmmet i Nødbj Fjord, hvor man vistnok maa antage, at Chancen for et heldigt Udbytte er størst, vilde kræve en Udgift af endnu omtrent 1 Million Kroner. Naar man nu altsaa vil se, hvorledes det stiller sig med Byrderne paa de paagjældende Arealer, der ere satte i de højeste Klasser af Digestat, vil man finde, at den 1ste Klasse svarer pr. Td. Land 3 Kr. 4 Ore om Aaret, den 2den Klasse 2 Kr. 28 Ore og den 3die Klasse 1 Kr. 52 Ore. Naar man nu vil antage, at der i Gjennemsnit gaar omtrent 10 Tdr. Land paa 1 Td. Hartkorn, hvilket ikke er nogen ugunstig Beregning, vil man finde, at Afgiften pr. Td. Hartkorn er for 1ste Klasse 30 Kr. 40 Ore og for 2den Klasse 22 Kr. 80 Ore. Hvor stor denne Byrde er, vil bedst fremgaa af, at hele Bidraget for Lolland-Falsters Stift til Amtsrepartitionsfonden er 11 Kr. pr. Td. Hartkorn. Digestatten i 1ste Klasse overgaa altsaa pr. Td. Hartkorn den samlede Stat til Amt og Stat, og det er saaledes en overmaade stor Byrde for de Paagjældende. I den Fordeling, som har fundet Sted af Digeudgifterne, lader der sig imidlertid ikke fra vor Side gjøre nogen som helst Forandring. De ere fastsatte i Henhold til Lovens Regler under Sagttagelse af de Hensyn, der ere foreskrevne af den, og om end forskellige Eiendomme komme til at udrede meget betydelige aarlige Byrder, saa store endog, at de maa faae en væsentlig Indflydelse paa Eiendommens Værdi i Handel og Vandel, saa er dette et Forhold, som vi ikke kunne gjøre Noget ved. Det er en uundgaaelig Følge af disse Eiendommers Beskaffenhed og af den Naturs Beskaffenhed, som de ere underkastede. Altsaa, ved dette Forhold kunne vi slet ikke røre. Imidlertid har Loven af 1873 givet Forskrifter, som falde med en høj Grad af Haardhed paa de Paagjældende. Da denne Lov og det følgende Mars Digelov vedtoges, var vor finansielle Stilling ikke saa blomstrende som nu, Statskassen ikke saa bugnende fuld som i dette